

Start- en kadernotitie Watervisie 2021

Buiten de oevers: water als verbindende kracht

Water heeft een prominente functie in onze maatschappij. Of het nu gaat om de veiligheid achter de dijken of de waterkwaliteit van zwemlocaties; water raakt aan talloze aspecten van onze leefomgeving. In de provincie Noord-Holland geven wij op meerdere manieren invulling aan het bereiken van onze waterambities en -doelstellingen. Dit staat nu vermeld in ons provinciaal waterplan 2010-2015 en valt straks terug te lezen in de nieuw op te stellen **Watervisie 2021**.

Een Watervisie 2021 die bovenal werkbaar moet zijn voor ons en onze (water)partners in de provincie en een vertaling vormt van de afspraken en samenwerking met de waterschappen, Rijkswaterstaat, ministeries, gemeenten en andere relevante stakeholders. In deze start- en kadernotitie Watervisie 2021 wordt de eerste verbinding gelegd tussen de bestaande wettelijke vereisten, de toekomstige ontwikkelingen en de ambitie die de provincie Noord-Holland als waterpartner wil etaleren. Vooruitkijkend naar de strategische doelen op korte en lange termijn en aansluitend op de ontwikkelingen rondom de Omgevingswet (Omgevingsvisie).

1. Aanleiding & doel start- en kadernotitie

Zowel het provinciaal Waterplan 2010-2015 als de waterbeheerplannen van de waterschappen verliezen op 23 december 2015 hun geldigheid, omdat in artikel 4.8 van de Waterwet is opgenomen dat deze plannen & programma's eens in de zes jaar worden herzien. Dit betekent dat de provincie Noord-Holland, in deze Provinciale Staten, uiterlijk in januari 2016 een nieuw waterplan dienen vast te stellen.

De Waterwet verplicht de provincie tot het opstellen van een 'regionaal waterplan'. In juridische zin is de Watervisie 2021 te beschouwen als een regionaal waterplan, zoals gedefinieerd en vereist vanuit de Waterwet. De Watervisie 2021 is een deels zelfbindend strategisch beleidsdocument en geeft deels kaders voor de waterschappen. Zodoende is het document te positioneren tussen een strategische visie voor de toekomst en een plan met doelen gericht op de korte termijn. De Watervisie 2021 beschrijft daarmee de ambitie en kaders voor het regionale waterbeheer in Noord-Holland richting 2021 en biedt een doorkijk naar 2040.

Het doel van deze notitie is Provinciale Staten zicht te bieden op de manier waarop de Watervisie 2021 tot stand komt en de bijbehorende kaders vast te stellen. Op basis van deze opzet zullen Gedeputeerde Staten de ontwerp-Watervisie 2021 uitwerken in samenspraak met de waterbeheerders, PS-leden en andere relevante stakeholders.

De start- en kadernotitie bestaat uit procesmatige en inhoudelijke kaders, toegespitst om tot een succesvol en bruikbaar eindresultaat komen. De provinciale ambities en doelen zullen gedurende het proces hun plek krijgen in de visie.

2. Het wettelijke speelveld

Het opstellen van de Watervisie 2021 gebeurt in een context, die bepaald is door wettelijke verplichtingen, vastgelegde bestuurlijke afspraken en voorziene ontwikkelingen. Bij het opstellen van

de Watervisie 2021 wordt nadrukkelijk gekeken naar de Europese verplichtingen, de Waterwet, het Bestuursakkoord Water en de naderende Omgevingswet als onderdeel van het speelveld.

2.1. Europese verplichtingen: Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)

Vanuit Europa zijn geen directe eisen gesteld aan de provincie voor de procedures voor het vaststellen van visies, plannen of programma's op het gebied van water. De nationale wetgever heeft echter de Europese eisen uit de richtlijnen vertaald. Om die reden zullen twee Europese richtlijnen een plek dienen te krijgen in de Watervisie 2021, zoals vastgesteld in onder andere het (nationale) Waterbesluit.

De Europese Unie verplicht lidstaten allereerst om de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater te beschermen en te verbeteren en het duurzaam gebruik van water te bevorderen. Wettelijk is dit geregeld via de Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze richtlijn heeft tot doel om uiterlijk in 2027 alle KRW grond- en oppervlaktewaterlichamen in een 'goede toestand' te brengen en te houden. Daartoe worden maatregelen van verschillende overheden vastgelegd in zogenaamde Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP-en), die in de periode tot 2027 elke zes jaar worden geactualiseerd. De SGBP-en worden afgestemd met de regionale waterplannen. Zo heeft de provincie Noord-Holland haar ambities en maatregelen voor de eerste SGBP periode vastgelegd in het Waterplan 2010-2015. In de Watervisie 2021 zullen de ambities en maatregelen voor de periode 2016-2021 worden opgenomen.

Tenslotte vereist de Europese Unie van lidstaten om onder meer overstromingsrisicokaarten en -beheerplannen aan te leveren in het kader van de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR). De ROR heeft als doel om de negatieve gevolgen van overstromingen te beperken. De provincie heeft de verplichting om informatie aan te leveren voor de ROR-kaarten en -plannen. Het Waterbesluit verplicht ons om in het regionaal waterplan de doelstellingen en maatregelen als bedoeld in artikel 7 van de Richtlijn Overstromingsrisico's op te nemen. Verder leveren wij de overstromingsbeheerplannen (ORBP) aan (eind 2015), die iedere zes jaar vernieuwd dienen te worden.

2.2. De Waterwet

De Waterwet vereist door middel van artikel 4.4 dat "Provinciale Staten in één of meer regionale waterplannen de hoofdlijnen vastlegt van het in de provincie te voeren waterbeleid én de daartoe behorende aspecten van het provinciale ruimtelijke beleid". De Watervisie 2021 is hier de formele invulling van. Water kan zowel faciliterend zijn aan andere provinciale doelen als randvoorwaarden stellen aan het realiseren daarvan. In de Watervisie geven we aan wanneer het één het geval is en wanneer het ander.

De Watervisie 2021 heeft een maximale looptijd van zes jaar, voordat tot herziening dient te worden overgegaan.

2.3. Bestuursakkoord Water 2010 – 2015

Het Bestuursakkoord Water (mei 2011) is een door het Rijk, waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven en provincies gedragen document, dat maatregelen bevat voor een doelmatiger waterbeheer. De afspraken uit het document zien wij als één van de aanleidingen om voor een visie te kiezen. Zo staat hierin beschreven dat het rijk en provincies streven naar integrale plannen en dat voor waterplannen (op termijn) geen ruimte meer is. Voor het invullen van onze rol van gebiedsregisseur en

vanuit de kerntaken van de provincie verbindt de provincie belangen (o.a. ruimtelijk, economisch, natuur) met elkaar om te komen tot een integrale afweging waar water een onderdeel van vormt.

2.4. Naderende Omgevingswet

In 2018 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking, nog binnen de werkingsperiode van de nieuwe Watervisie 2021. Met de introductie van de Omgevingswet zal de Watervisie 2021, deels of in zijn geheel, als planfiguur opgaan in een Omgevingsvisie.

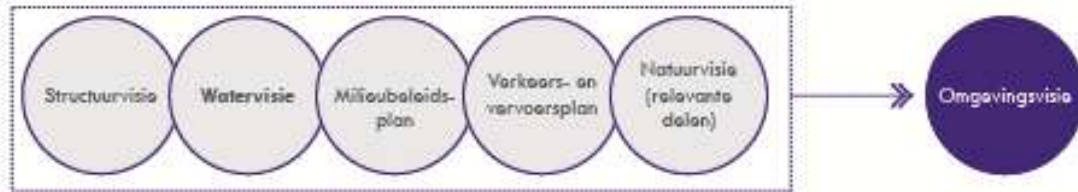

Fig. 1 – Voorgenomen samenvoeging van bestaande visies en plannen tot één Omgevingsvisie

De Watervisie 2021 zal in de geest van de Omgevingswet worden geschreven. Allereerst betekent dit het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak. Concreet vertaalt dit zich in de Watervisie 2021 in duidelijke keuzes, korte en bondige formuleringen en het vinden van breed draagvlak met de (water)partners in onze omgeving. Ten tweede moet de Watervisie 2021 een positieve bijdrage leveren vanuit de wateropgaven aan het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de leefomgeving (o.a. ruimtelijke ordening, economie, natuur en milieu). Tenslotte vraagt de Omgevingswet om een bepaalde mate van flexibiliteit in werkwijze, waarbij de provincie de vraagstukken zoveel mogelijk aan de voorkant van een proces aanvliegt.

2.5. Overige ontwikkelingen

Niet alleen de provincie en de waterschappen werken aan nieuwe planvormen. Ook het Rijk is momenteel aan de slag gegaan met een nieuw nationaal waterplan. Het Tweede Nationale Waterplan (NWP2) zal volgens de minister enkel zaken bevatten die niet kunnen wachten op de voorbereiding van de nationale Omgevingsvisie. Het beleid van het vorige nationale waterplan wordt waar mogelijk gecontinueerd. Tevens werkt Rijkswaterstaat aan het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2016 – 2021.

Daarnaast werken de waterschappen aan hun nieuwe waterbeheerplannen. Deze zullen parallel lopen aan het NWP2 en de provinciale Watervisie 2021. De gezamenlijke ambitie van de opstellende partijen is om alle regio- en rijkswaterplannen voor de looptijd 2016-2021 begin volgend jaar in de inspraak te laten gaan.

Op ambtelijk niveau is eind november 2013 de uitgangspuntennotitie water 'kaderstelling in West-Nederland' gepubliceerd, een gezamenlijk (ambtelijk) product van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Gelderland en Utrecht en de waterschappen uit het gebied Rijn-West. Het rapport biedt een handreiking die door waterschappen en provincies gebruikt kan worden bij de planvoorbereiding voor de volgende beleidsperiode 2016-2021. De uitgangspunten uit het rapport zijn verweven in deze notitie.

2.6. Overzicht

De Watervisie 2021 is, gezien vanuit de status van een regionaal waterplan, een verplicht waterdocument dat moet voldoen aan de eisen vanuit Europa (KRW/ROR) en de Waterwet. De

uitgangspunten uit het Bestuursakkoord Water bieden verdere houvast, onder meer bij de inhoudelijke invulling van de Watervisie 2021 na vaststelling van deze start- en kadernotitie.

De Watervisie 2021 wordt geschreven in de geest van de komende Omgevingswet. Dat veronderstelt een integrale benadering en daarmee een goede verbinding met de fysieke leefomgeving. In de aanloop naar een Omgevingsvisie vraagt dit om een doelgericht samenspel tussen de Watervisie 2021, de Structuurvisie en overige beleidsvisies uit het fysieke domein. Meer dan voorheen dient de Watervisie 2021 een integraal onderdeel te zijn van het (strategische) omgevingsbeleid van de provincie.

De meerwaarde van de provincie in haar rol als gebiedsregisseur en bewaker van integrale oplossingen moet in de Watervisie 2021 zichtbaar worden. Een faciliterende, uitnodigende en soms sturende visie die de waterambities van de provincie weerspiegelt. Het provinciale beleid dient een integrale aanpak te bevorderen en te faciliteren en waar nodig steun te bieden aan maatregelen van waterschappen die daar onderdeel van uit maken.

Kaders voor de Watervisie 2021

- De Watervisie 2021 is een deels zelfbindend, deels kaderstellend visiedocument waarin de provinciale ambities, doelstellingen en financiële middelen duidelijk zijn verwoord;
- De Watervisie 2021 kent een looptijd van zes jaar;
- De Watervisie 2021 voldoet aan de Europese (KRW, ROR) en nationale (Waterwet) verplichtingen;
- De Watervisie 2021 houdt rekening met de uitgangspunten van het Bestuursakkoord Water 2010-2015;
- De Watervisie 2021 sluit aan bij onze rol van gebiedsregisseur
- De Watervisie 2021 schept ruimte voor de waterbeheerders om hun rol efficiënt en effectief te kunnen vervullen;
- De Watervisie 2021 wordt geschreven in de geest van de Omgevingswet, vooruitlopend op het integreren van de Watervisie 2021 in de Omgevingsvisie;
- De Watervisie 2021 streeft, in de geest van de Omgevingswet, naar een kaderstellende invulling vanuit water, een integrerende invulling met andere beleidsvelden en naar een beperkt aantal lange termijn doelen (in het huidige Waterplan 2010-2015 zijn dat er meer dan honderd)

3. Voortborduren op gemaakte resultaten

De Watervisie 2021 bouwt voort op het Waterplan 2010-2015, waarin was voorzien in een tussentijdse Midterm evaluatie: een terugblik halverwege de looptijd van het Waterplan met het oog op het behalen van de doelen in 2015. Aan de hand van deze evaluatie zijn een aantal aanbevelingen opgesteld over het bijstellen van de Uitvoerings- en Monitorprogramma en zijn gespreksonderwerpen geagendeerd met de waterbeheerders. Voorafgaand aan de evaluatie is uit de Monitor gebleken dat de meeste afspraken uit de dossiers (20 van de 24) van het Waterplan op koers lagen en in 2015 het afgesproken resultaat gaan opleveren.

Voor de resterende vier dossiers is een Agenda Water 2015 opgesteld, inclusief de belangrijke punten die betrekking hebben op de veranderende omgeving om ons heen. Vanuit de Agenda 2015 is de afgelopen periode verder toegewerkt naar het behalen van de opgeschreven doelstellingen op korte

termijn. Zo heeft het dossier 'meerlaagsveiligheid' vanuit de provincie meer aandacht gekregen en werken we hier samen met de waterbeheerders aan een gezamenlijke strategie.

In het Waterplan 2010-2015 zijn vier uitgangspunten opgesteld, zoals 'water mede-sturend in de ruimte' en 'klimaatbestendig waterbeheer'. De Watervisie 2021 zal voortborduren op de behaalde resultaten en uitgangspunten van het vigerende Waterplan 2010-2015. Leidend bij het formuleren voor de provinciale ambities en doelstellingen zijn echter vooral de ontwikkelingen om ons heen, zoals het Deltaprogramma (zie hoofdstuk 4 en 5). Bij het opstellen van de Watervisie 2021 worden de resultaten uit de tussentijdse evaluatie meegenomen.

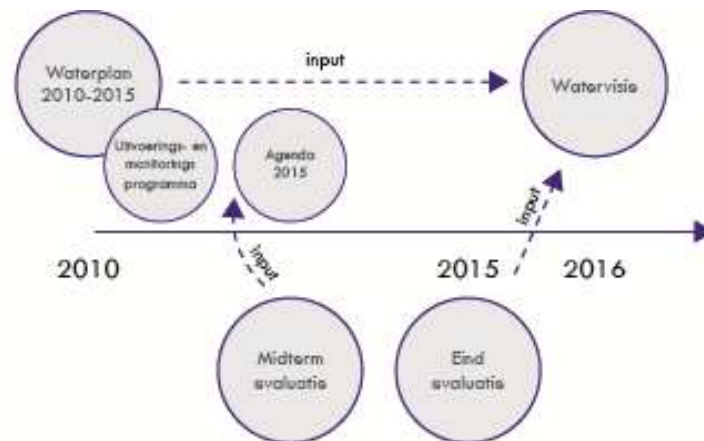

Fig. 2 – Overzicht monitoring en evaluatie Waterplan 2010-2015

Gelijktijdig met het schrijven van de Watervisie 2021 vindt een eindevaluatie van het Waterplan 2010-2015 plaats, waar de focus ligt op de mate van het bereiken van de lange termijn doelen (2040) en de inspanningen daarin. Uitgangspunt is om beide processen op bepaalde momenten met elkaar te verbinden, zodanig dat uit de eindevaluatie waardevolle lessen zijn te behalen bij het scherp stellen van de (lange termijn) doelen van de provincie in de Watervisie 2021. Met het oog op het in de toekomst opgaan van waterbeleid in een Omgevingsvisie, wil de provincie in de manier van presenteren en ontsluiten van gegevens uit de eindevaluatie al zo veel mogelijk aansluiten bij de werkwijze in de ruimtelijke ordening (door waar mogelijk via grafische informatie de resultaten te communiceren). De resultaten van de eindevaluatie zullen in het najaar van 2014 gelijktijdig met het de ontwerp-Watervisie 2021 aan het bestuur worden aangeboden.

Kaders voor de Watervisie 2021

- Voortbouwen op de resultaten, uitgangspunten en doelstellingen uit het Waterplan 2010-2015, de tussentijdse evaluatie van het Waterplan en de Agenda 2015
- De uitkomsten van de eindevaluatie van de lange termijn doelen van het Waterplan 2010-2015 gebruiken bij het scherp stellen van de lange termijn doelen van de Watervisie 2021

4. Inhoudelijke kaders Watervisie 2021

Bij de inhoudelijke totstandkoming van de Watervisie 2021 wordt voorgesteld om een aantal thema's te gebruiken. De thema's zullen niet als hoofdstukken dienen, maar enkel als input voor de visie. De Watervisie 2021 zal de provinciale ambitie integraal en in samenhang tussen de thema's moeten weergeven.

4.1. Contouren ambitie Watervisie 2021

Ook op lange termijn moet het in Noord-Holland goed wonen, werken en recreëren zijn. Het waterbeleid moet daarom inspelen op allerlei nieuwe ontwikkelingen. Ook als het klimaat verandert of als zich nieuwe sociaaleconomische en maatschappelijke trends aandienen, moet het binnendijks nog steeds overal veilig zijn, moet het water van goede kwaliteit zijn en moet er niet te veel of juist te weinig water zijn. Dat zijn blijvende doelen.

De belangrijkste les van het Deltaprogramma is dat er grenzen zijn aan wat we in de toekomst nog binnen het watersysteem zelf kunnen oplossen. We kunnen de dijken niet alsmaar blijven ophogen en het zoete water dat door ons land stroomt, uiteindelijk maar beperkt naar onze hand zetten. De oplossingen moeten steeds meer buiten het eigenlijke waterdomein worden gevonden.

Het Deltaprogramma heeft ook laten zien dat dit niet erg is, omdat het maatschappelijk veel voordelen heeft om de oplossingsruimte te vergroten en buiten het traditionele waterdomein te treden. Het waterrobuust inrichten van overstromingsgevoelige gebieden kan bijvoorbeeld meerdere doelen dienen. Zo ook het treffen van maatregelen om in een regio de behoefte aan zoetwater te beperken. Productieprocessen die aangepast worden om lozingen naar het oppervlakte water te beperken zullen veelal ook in ander opzicht tot een duurzamere situatie leiden.

Onze ambitie is om de komende jaren de knelpunten in het waterdomein zo op te lossen dat er een impuls vanuit gaat voor de leefomgevingskwaliteit en/of het vestigingsklimaat. De Europese Kaderrichtlijn Water schrijft bijvoorbeeld voor dat watervoorraden kwantitatief en kwalitatief goed moeten worden beheerd. Er mag geen verontreiniging en uitputting van watervoorraden plaatsvinden en duurzaam gebruik moet mogelijk blijven. Bijzondere aandachtsgebieden daarbij zijn de drinkwaterwinningen en de Natura 2000 gebieden.

Meer doen dus dan waterproblemen oplossen. Dat betekent dat een bepaalde mate van innovatie benodigd is. Dat vergt het bijeenbrengen van allerlei disciplines en het combineren van de beschikbare middelen van veel en diverse partijen.

Belangrijk bij dit alles is: we weten wel de richting waarin het moet gaan, maar niet hoe snel we moeten gaan. Hier ligt de grootste onzekerheid. Wat betreft de klimaatverandering en vanuit de sociaaleconomische en maatschappelijke ontwikkelingen. Van de laatste is niet alleen het tempo, maar ook de richting onzeker. Dit betekent dat we niet te veel moeten doen, maar ook niet te weinig. En dat maatregelen flexibel moeten zijn en zich moeten laten doseren.

Vergroting van de oplossingsruimte betekent ook dat je ineens met allerlei partijen moet samenwerken die voorheen niet of nauwelijks in beeld waren. De provincie is steeds vaker 'maar' één van de spelers, één die maar in beperkte mate de sleutel in handen heeft. Ook voor onze manier van werken heeft deze ambitie dus gevolgen.

In de Watervisie 2021 wordt dit verder uitgewerkt.

4.2. De thema's voor de Watervisie 2021

De lijst met thema's is gebaseerd op de lopende beleidsthema's waar de provincie een kaderstellende, sturende, faciliterende, uitvoerende en soms proces adviserende rol heeft. Allen in relatie tot water en de leefomgeving en overeenkomend met de (ambtelijke) uitgangspuntennotitie water 'kaderstelling in West-Nederland', welke als handreiking is gebruikt bij het opstellen van deze notitie. Waar nodig

worden in de Watervisie 2021 richtinggevendende uitspraken gedaan over prioriteiten en keuzes bij conflicterende doelen.

De thema's zijn een manier om ambtelijk een inhoudelijke stap vooruit te maken. Waar relevant kunnen verschillende ambitieniveaus worden neergelegd.

4.2.1. Primaire keringen

Invulling geven aan provinciale verantwoordelijkheid ten aanzien van waterveiligheid door samen met de waterschappen en het Rijk – die hiervoor primair verantwoordelijk voor zijn - zorg te dragen dat primaire waterkeringen gaan voldoen aan de nieuwe wettelijke normen die thans in ontwikkeling zijn. Naast bescherming tegen overstromingen is het ruimtelijk goed inpassen van waterkeringen die worden versterkt een belangrijk provinciaal speerpunt. Waar extra ruimtelijke kwaliteit mogelijk is en indien daarvoor extra financiering beschikbaar is, wordt ingezet op het koppelen van extra ruimtelijke kwaliteit aan kust- en dijkversterkingen, zoals bijvoorbeeld extra recreatieve voorzieningen en robuuste natuur.

4.2.2. Regionale keringen

De provincie is voor regionale wateren de kadersteller (normvaststelling, toets-leidraden en handreikingen etc.). De waterschappen zijn verantwoordelijk voor het aanleggen van keringen, toetsen en waar nodig aanpassen van de keringen en onderhoud en beheer. In het algemeen geldt dat er in Noord-Holland een grote opgave ligt om alle keringen(dijklichamen) in 2020 op orde te hebben. Een gezamenlijke aanpak is belangrijk omdat het werkgebied van een aantal waterschappen de provinciegrenzen overschrijdt en omdat er gezamenlijk onderzoek gedaan kan worden en leidraden opgesteld zijn.

4.2.3. Meerlaagsveiligheid

Wij willen het toekomstige waterveiligheidsbeleid zo'n invulling geven dat het leidt tot waterrobuust inrichten van overstromingsgevoelige gebieden (onderdeel van klimaatbestendigheid), technisch uitvoerbaar is, op maatschappelijk draagvlak kan rekenen, kostenefficiënt is en maatschappelijke ontwrichting voorkomt. Dat betekent dat wij ons niet langer alleen richten op het voorkomen van een overstroming, maar ook aandacht besteden aan gevolgbepaling voor het geval het toch gebeurt. Hiervoor is een verbinding met de ruimtelijke kolom noodzakelijk.

4.2.4. Buitendijkse gebieden

Voor buitendijkse gebieden is niet altijd duidelijk wat het overstromingsgevaar is, wat het (gewenste) beschermingsniveau is, en wie verantwoordelijk is voor het realiseren en onderhouden daarvan. Gelet op de zorgplicht van de gezamenlijke overheden voor een leefbaar en woonbaar Nederland en de positie van de provincie als middenbestuur zien wij de opgave voor de provincie NH op korte termijn: in het meer duidelijkheid te scheppen richting gemeenten en waterschappen hoe wij onze rol en verantwoordelijkheden buitendijks zien en invullen, wat we van hen verwachten en verhelderen hoe wij vanuit de provincie aankijken tegen het (gewenste) beschermingsniveau waterveiligheid buitendijks.

4.2.5. Wateroverlast

Klimaatverandering leidt in de toekomst tot meer neerslag en extremere buien. Onze opgave is om in de toekomst naast het voorkomen van wateroverlast ook de gevolgen zoveel mogelijk te beperken. In deze visieperiode gaan we na op welke wijze we deze gevolgbepaling of risicobeheersing invulling kunnen geven. Dit doen we samen met de waterschappen en gemeenten.

4.2.6. Zoetwater

De beschikbaarheid van zoetwater is essentieel voor het functioneren van onze economie en samenleving. Op jaarbasis is er in Nederland sprake van een neerslagoverschot. In droge tijden kan er echter een tekort aan zoetwater optreden. In de toekomst wordt verwacht dat droge perioden vaker en langduriger zullen optreden en worden de eisen aan de zoetwatervoorziening groter. Hierdoor zal zoetwatertekort en schade door verzilting of verdroging als gevolg daarvan vaker optreden. Daarom zoekt de provincie naar oplossingen om de huidige en te verwachte zoetwatertekorten zoveel mogelijk te voorkomen, in relatie tot de ontwikkelingen binnen het Deltaprogramma.

4.2.7. Schoon oppervlaktewater (KRW)

De kwaliteit van het oppervlaktewater in Noord-Holland staat nog steeds onder druk. Er zijn veel stappen gezet, maar we zijn er nog niet. Zo zorgt een teveel aan nutriënten (stikstof en fosfaat) in het water voor een minder hoge gebiedskwaliteit dan we willen, zoals blauwalgen waar we willen zwemmen of een onvoldoende gevarieerde visstand en minder rijke plantengroei in natuurgebieden.

4.2.8. Grondwater

Grondwater kan worden gebruikt voor drinkwatervoorziening, industriële processen, beregening van gewassen en energievoorziening. Elke vorm van gebruik stelt specifieke eisen aan de kwaliteit van het grondwater. Daarnaast is ook een goed beheer van de grondwaterstand belangrijk. Als de stand te hoog is kan er schade ontstaan aan woningen of gewassen en als de grondwaterstand te laag is verdrogen gebieden. Opgave is om het grondwater optimaal en duurzaam te gebruiken en te beheren, gericht op de verschillende gebruiksfuncties.

4.2.9. Waterbeheer en bodemdaling

In Noord-Holland liggen grote veenweidegebieden. In veel van die veenweidegebieden vindt, in verschillende mate, ten gevolge van ontwatering een langzame afbraak van het veen plaats. Hierdoor zal de bodem steeds verder dalen. De afbraak van het veen hangt vooral samen met het waterbeheer. De provincie moet verschillende belangen tegen elkaar afwegen: de ecosystemendiensten van het veen, de landbouw, het landschap, de natuur, het klimaat en (de kosten van) het waterbeheer.

4.2.10. Zwemplekken

We streven naar gezond en veilig zwemwater en de aanwezigheid van voldoende zwemgelegenheden in oppervlaktewater voor onze inwoners. Ons belang is dat de locatiehouders en waterbeheerders goed met ons samenwerken om te zorgen voor een kwalitatief goede en veilige zwemplekken in Noord-Holland. De opgaven van de provincie liggen deels vast in wetgeving (WHVBZ). De voornaamste wettelijke taken voor de provincie zijn: het aanwijzen en afvoeren van officiële zwemlocaties, het uitvoeren van veiligheidsinspecties en informatievoorziening en voorlichting aan de burger.

4.2.11. Vaarwegbeheer

Vaarwegbeheer betreft het technische beheer van vaarwegen als infrastructuur voor de scheepvaart. Dit omvat het op diepte houden van de vaarweg, het in stand houden van de oeververdediging en bijbehorende voorzieningen ten behoeve van de scheepvaart (bv. schutsluizen). Volgens de Waterwet moet de Provincie binnen zes jaar vastleggen welke wateren de functie vaarweg krijgen en wie waar beheerder is. De provincie borgt dit via de Functiekaart vaarwegen in de Watervisie 2021 en via de regeling in de Waterverordening worden de kaders voor het vaarwegonderhoud vastgelegd richting andere vaarwegbeheerders.

4.2.12. Meegroeiconcepten

Op korte termijn spelen in de provincie Noord-Holland geen acute veiligheidsvraagstukken langs de kust, zoals dit in Petten het geval was (Zwakke Schakels). Echter, op de lange termijn (richting 2050) zal op diverse locaties langs de Noord-Hollandse kust de waterveiligheid meer urgentie vragen.

Meegroeiconcepten zijn handreikingen om de versterking van een kering en de inrichting en gebruik van een gebied in en om de kering in samenhang vorm te geven. Het provinciale belang ligt in het wegnemen van de onzekerheid vanuit het perspectief van waterveiligheid, door het maken van gezamenlijke afspraken over hoe de kust op termijn versterkt gaat worden. Zodoende kunnen de kustplaatsen verder met hun ruimtelijke ontwikkeling.

4.2.13. Innovatie

De overheden kunnen niet meer alleen de totale waterveiligheidsopgave op zich nemen. We moeten waterprojecten steeds meer combineren met andere ruimtelijke opgaven en realiseren met andere partijen (zoals uit de markt), zodat ze betaalbaar blijven en we de omgeving qua ruimtelijke kwaliteit een impuls kunnen geven. Dit heeft tot gevolg dat niet alles met traditionele maatregelen en methoden kan worden opgelost en aangepakt. Het vereist steeds meer een nieuwe aanpak, zowel in denken als in doen. In de provincie Noord-Holland wordt deze noodzaak gevoeld en zijn de nodige waterinnovaties in ontwikkeling, die wij waar mogelijk willen stimuleren en faciliteren voor uitvoering van het provinciale beleid.

4.2.14. Communicatie

Het onlangs gepresenteerde OESO-rapport, over het waterbeheer in Nederland, toont aan dat de inwoners van Nederland het veelal als vanzelfsprekend ervaren dat ze onder meer droge voeten en schoon (drink)water hebben. Hier ligt een communicatieve opgave om samen met de waterpartners in de komende visieperiode het bewustwordingsniveau bij de inwoners van de provincie te vergroten om de betrokkenheid en zelfredzaamheid te vergroten.

4.3. Overzicht

De contouren van de provinciale ambitie en het benoemen van de thema's geven de kaders om de Watervisie 2021 inhoudelijk vorm te geven en op de specifieke thema's te overleggen over de definitieve invulling met de waterbeheerders.

Kaders voor de Watervisie 2021

- De contouren van de provinciale ambitie verder vorm geven in de nieuwe Watervisie 2021
- De thema's te gebruiken als inhoudelijke input voor de Watervisie 2021

5. Procesmatige kaders Watervisie 2021

Naast de inhoudelijke kaders zijn bij het opstellen van de Watervisie 2021 procesmatige kaders benodigd, die voor een deel door te vertalen zijn naar de planning (hoofdstuk zes). Qua procesmatige kaders speelt met name de input van het Deltaprogramma een belangrijke rol, waar na de zomer van 2014 de Deltabeslissingen in hun definitieve vorm worden aangeboden aan de Tweede Kamer.

Tegelijkertijd dient bij de totstandkoming van de Watervisie 2021 rekening te worden gehouden met de planning van de KRW en onze eigen provinciale plannen en programma's. Het overleg met onder meer de waterbeheerders is verder een belangrijke procesvoorwaarde om tot een breed gedragen en werkbare Watervisie 2021 te komen.

5.1. Aansluiten & stroomlijnen bestaande sporen

Tegelijkertijd met het schrijven van de Watervisie 2021 lopen er twee belangrijke (inhoudelijke) processen, die een sterke verwevenheid hebben met de Watervisie 2021: het Deltaprogramma en de KRW. De uitkomsten van beide trajecten moeten een plek krijgen in de Watervisie 2021, zonder de betreffende processen over te doen.

5.1.1. Deltaprogramma

Het Deltaprogramma werkt nu toe naar een advies over de Deltabeslissingen, die op Prinsjesdag aan de Tweede Kamer worden aangeboden. De Deltabeslissingen zijn van invloed op ons provinciale (water)beleid. Daarom participeren wij actief in de voorbereiding ervan om tot een gedragen invulling te komen met het Rijk, de gemeenten en de waterbeheerders. Na de vaststelling van de Deltabeslissingen komt de nadruk in het Deltaprogramma op de uitvoering te liggen en daardoor meer op de regio.

In het komende Deltaprogramma 2015 is de reactie van het kabinet op de Deltabeslissingen reeds verwerkt, alsmede in het nieuw op stellen NWP2. Parallel aan de totstandkoming van de Deltabeslissingen werken wij aan de provinciale Watervisie 2021 en geven wij de Deltabeslissingen daarin een plek. Dit geldt met name voor de thema's 'meerlaagsveiligheid' en 'zoetwater'.

De nadere uitwerking (lees: regionale vertaling) hiervan is later aan de orde. Het Deltaprogramma 2015 en de Deltabeslissingen geven ons houvast om in de Watervisie 2021 onze richting te bepalen, maar de precieze invulling van de maatregelen bepalen we de komende jaren samen met de waterbeheerders. De Watervisie 2021 doet hiervoor een eerste aanzet.

5.1.2. Kaderrichtlijn Water (KRW)

Voor elk KRW waterlichaam (totaal zijn er bijna 100 waterlichamen in Noord-Holland) is een factsheet opgesteld met daarin de doelen, toestand en maatregelen. Deze factsheets geven een onderbouwing voor de mate waarin de doelen worden bereikt in 2021 en worden als bijlage bij de Watervisie 2021 vastgesteld. Provincie Noord-Holland maakt deel uit van het stroomgebied Rijn-West.

Het Rijk is verantwoordelijk voor het opstellen en ter inzage leggen van het SGBP Rijn-Delta. Europa verplicht de lidstaten tot het 6 maanden ter inzage leggen van alle stroomgebiedbeheerplannen, vanaf 22 december 2014). De bouwstenen voor deze SGBP's vormen de factsheets. In Rijn-West is afgesproken de factsheets uiterlijk 6 januari 2015 ter inzage te leggen bij de provincies gedurende zes weken. Dit gebeurt gezamenlijk met de nieuwe provinciale waterplannen, waarbij een zelfde termijn van zes weken wordt gehanteerd. Afgesproken is de inspraakreacties op zowel de stroomgebiedplannen, het nationaal waterplan en de regionale plannen en factsheets gezamenlijk met de verschillende overheden te beantwoorden. Diezelfde procedure is gevolgd in 2009 bij het proces van het Waterplan 2010-2015 en het voornemen is om dit te herhalen.

Gezien de inhoudelijke koppeling tussen de Watervisie 2021 en de KRW en het garanderen van een eenduidige beantwoording na de ter inzage legging van beide documenten zal de planning van de Watervisie 2021 afgestemd worden op de planning van de KRW.

5.2. Provinciale instrumenten & uitwerking in programma's

In het vorige waterplan is nadrukkelijk de keuze gemaakt om de ruimtelijke elementen te laten landen in de provinciale Structuurvisie, zoals Identiteit Kustplaatsen, en niet in het waterplan zelf. Bij de totstandkoming van de Watervisie 2021 zal eveneens de keuze worden beslecht of de ruimtelijke

onderdelen opgaan in een andere (meer integrale) visie. Dit betreft thema's die nauw verweven zijn met de lopende waterdossiers en vanwege de ruimtelijke gevolgen een plek dienen te krijgen in de Structuurvisie of later op te stellen Omgevingsvisie. De precieze criteria en voorgenomen uitwerking zullen in de Watervisie 2021 worden opgenomen. Dit gebeurt in overleg met de waterbeheerders. Voor de sectorale thema's zal verkend moeten worden of deze een plek krijgen in de Watervisie 2021 of in aparte provinciale programma's.

Vergelijkbaar met het Waterplan 2010-2015 is aan de Watervisie 2021 een Uitvoeringsprogramma gekoppeld, al zal het in beknopte vorm zijn en alleen gericht op de taken die niet in andere programma's zijn onder te brengen. Zo voeren de waterbeheerders een deel van de maatregelen uit aan de hand van de kaders van de Watervisie 2021 en het Uitvoeringsprogramma en vindt een deel een plek in het Uitvoeringsprogramma van de provinciale Structuurvisie, waar het gaat om integrale (ruimtelijke) thema's of projecten.

De Watervisie 2021 heeft een agenderende functie richting de provinciale waterverordening. Op basis van de inhoud van de Watervisie 2021 zijn mogelijk (kleine) aanpassingen nodig in de provinciale waterverordening. De provinciale waterverordening zal na 2018 opgaan in een Omgevingsverordening voortkomend uit de (verwachte) introductie van de Omgevingswet.

5.3. Overleg waterbeheerders, gemeenten, ministeries en relevante stakeholders

De OESO publiceerde in maart 2014 haar rapport over het Nederlands waterbeheer. In het rapport oordelen zij positief over het waterbeheer in Nederland, maar geven zij tegelijkertijd aan dat de samenhang tussen water, landgebruik en ruimtelijke ordening versterkt moet worden. De meerwaarde van de provincie ligt in het verbinden van deze integrale vraagstukken, waar onder meer het creëren van (meer) ruimtelijke kwaliteit bij veiligheidsopgaves een belangrijke toevoeging vormt.

De waterschappen dienen rekening te houden met de inhoud van de toekomstige Watervisie 2021 bij het opstellen van hun waterbeheerplannen. Tevens kan in de praktijk het oplossen van de integrale, maar ook sectorale vraagstukken niet zonder samen te werken met de waterschappen, gemeenten, de diverse ministeries en andere belanghebbenden of uitvoerende partijen. Dit laat zien dat de formulering van de ambities en doelen in de Watervisie 2021 niet een zelfstandig avontuur kan zijn.

Vanuit deze gedachte organiseren wij een conferentie, waar onze waterstakeholders voor worden uitgenodigd¹. Deze conferentie is bedoeld om samen met deze stakeholders verder invulling te geven aan de ambitie en uitvoering van de Watervisie 2021. Hiermee voldoen wij tevens aan de verplichte consultatie volgend uit artikel 3.2 van de provinciale Waterverordening. Volgens dit artikel is Gedeputeerde Staten verder verplicht om overleg te voeren met de dagelijkse besturen van de waterbeheerders, de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat en de colleges van B&W van de binnen het plangebied liggende gemeenten. Het raadplegen van de minister en gedeputeerde staten van aangrenzende provincies door het college van GS is eveneens verplicht op grond van dit artikel ter voorbereiding op de Watervisie 2021.

---

¹ Stakeholders: Rijkswaterstaat (WNN), Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Hoogheemraadschap Rijnland, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Waternet, PWN, gemeenten, Rijk (ministeries), PS-leden en overige relevante stakeholders

5.4. Plan MER

Sinds 2006 kent de Nederlandse m.e.r.-regelgeving (milieu effect rapportage) de verplichting om bij een aantal plannen en programma's een plan-MER op te stellen. Doel van een plan-MER is te onderzoeken of, en welke milieueffecten het te nemen besluit heeft, en of er alternatieven zijn.

Er bestaan twee wettelijke gronden voor het ontstaan van de verplichting tot het opstellen van een plan-MER:

- Het plan is opgenomen in het Besluit MER en is kaderstellend voor toekomstige activiteiten die besluit-MER (beoordelings-)plichtig zijn. De besluit-MER-plicht staat ook wel bekend als de project-MER-plicht. In het besluit-MER is te vinden of een toekomstige activiteit besluit-MER (beoordelings-)plichtig is. Dat gaat om een specifieke locatie, waar een maatregel wordt getroffen met mogelijk milieu impact. Denk aan dijkverzwaring, aanleg van een haven of verbraking van een specifiek gebied.
- Het gaat om een op grond van een wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling verplicht vast te stellen plan waarvoor een passende beoordeling gemaakt moet worden op grond van de Natuurbeschermingswet. Dat gaat dan om projecten waarvoor een passende beoordeling noodzakelijk is. Dat is ecologische onderzoek naar de gevolgen van het plan, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen die voor het Natura 2000 gebied zijn benoemd.

Indien in de Watervisie wordt voldaan aan het onderstaande, is er geen verplichting tot een plan-MER:

- De provinciale Watervisie richt zich op generieke maatregelen en uitwerkingen op gebiedsniveau. Er worden geen specifieke locaties aangewezen. De Watervisie werkt agenderend richting (een herziening van de) provinciale Structuurvisie of Omgevingsvisie. De ruimtelijke gevolgen kunnen dan daar worden meegenomen. Voor de gevolgen van de Deltabeslissingen verwijzen wij naar de plan-MER voor het nieuwe Nationaal Waterplan.
- In de Watervisie nemen wij geen beleidsuitspraken op die zouden kunnen leiden tot significant negatieve effecten in Natura 2000 gebieden. Bij deze uitspraken dient het afwezig zijn van de kans op significant negatieve effecten zo evident zijn dat het opstellen van een passende beoordeling niet verplicht is.

Het opstellen van een vrijwillige planMER zou een meerwaarde kunnen opleveren voor het onderbouwen van de maatschappelijke nut- en noodzaak van de generieke maatregelen in de Watervisie en voor afstemming tussen de Watervisie en de waterbeheerplannen/programma's van de waterschappen. De maatschappelijke nut- en noodzaak van de maatregelen zal bij opname in de Watervisie reeds goed onderbouwd zijn. De meerwaarde van het gezamenlijk opstellen van een planMER met de waterschappen ontbreekt, omdat ook de waterbeheerplannen naar verwachting alleen generieke maatregelen zullen bevatten zodat daarom voor geen van de waterschappen de noodzaak zal ontstaan een (plan)MER op te stellen.

5.5. Overzicht

Voor de procesmatige kaders wordt nauwlettend afstemming gezocht met de planning van het Deltaprogramma, de KRW en de waterbeheerplannen van de waterschappen. Zodoende kan een Watervisie 2021 tot stand komen, die inspeelt op de laatste ontwikkelingen en deze een plek kan geven in het eindresultaat. Onze waterpartners zijn daarnaast een belangrijke gesprekspartner tijdens

het proces, wat tot uiting komt in de vorm van een conferentie. Voor het creëren van draagvlak, maar bovenal voor het realiseren van een werk- en uitvoerbare Watervisie 2021.

Kaders voor de Watervisie 2021

- Geen plan-MER op te stellen voor de Watervisie 2021
- Samen met de waterbeheerders, gemeenten, PS-leden en andere relevante stakeholders te komen tot een inhoudelijke uitwerking van de Watervisie 2021 (organiseren conferentie)
- Proces KRW (factsheets) stroomlijnen met de planning van de Watervisie 2021
- Proces Deltaprogramma: gezamenlijk invulling geven aan uitvoering in overleg met waterbeheerders
- Verkennen van een beknopt uitvoeringsprogramma met sectorale onderwerpen (o.a. KRW), integrale uitvoeringsprojecten scharen onder Uitvoeringsprogramma Structuurvisie

6. Totaalplanning

Op basis van de geformuleerde inhoudelijke en procesmatige kaders is een planning op te zetten, die voldoet aan de wettelijke deadline van januari 2016 om met een nieuw waterplan te komen. De hieronder staande planning is verder afgestemd met het proces van de KRW en het Deltaprogramma en creëert vroegtijdig ruimte om de inhoudelijke input van de waterbeheerders, gemeenten, PS-leden en andere relevante stakeholders mee te nemen om tot een zo breed gedragen ontwerp-Watervisie 2021 te komen.

De totaalplanning strekt verder dan de huidige collegeperiode en het daarbij behorende collegeakkoord. De planning biedt de gelegenheid om de input uit het nieuwe collegeakkoord in de Watervisie 2021 op te nemen. Uitgangspunt is om de Watervisie 2021 in november 2015 door Provinciale Staten te laten vaststellen.

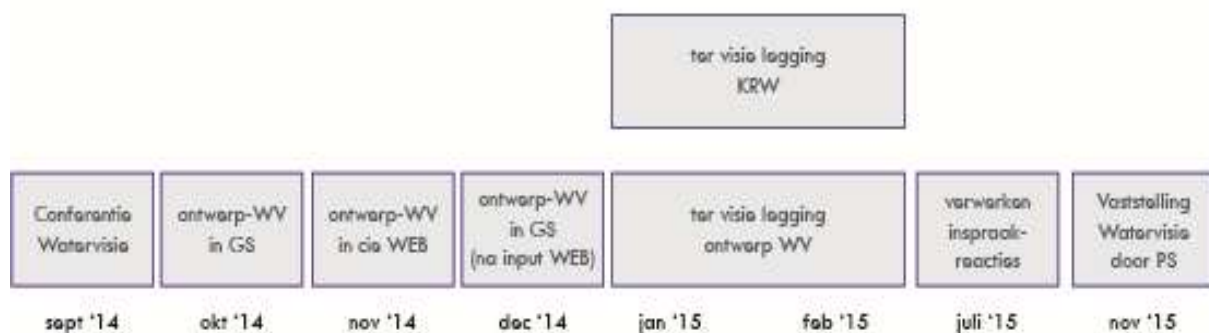

Fig. 3 – planning totstandkoming Watervisie 2021 2016-2021

mei, juni, juli 2014

(*ambtelijk*) Schrijven aan een concept-Watervisie 2021 met ambtelijke inbreng partners

september 2014

Bestuurlijke conferentie over de ambitie en uitvoering Watervisie 2021 met leden Provinciale Staten, waterbeheerders, gemeenten, ministeries en overige relevante stakeholders (*ingevolge artikel 3.2 provinciale waterverordening*)

(*ambtelijk*) Verwerken input conferentie en opstellen ontwerp-Watervisie 2021

oktober 2014

Ontwerp-Watervisie 2021 in Gedeputeerde Staten

eind november 2014

Ontwerp-Watervisie 2021 bespreken in commissie WEB

december 2014 (uiterlijk 16 december 2014)

Na verwerken input uit commissie WEB vaststelling ontwerp-Watervisie 2021 in GS

januari – februari 2015

Ter visie legging ontwerp-Watervisie 2021 (parallel hieraan liggen vanuit de KRW de Stroomgebiedbeheerplannen 6 maanden ter visie)

vanaf juli

Verwerken inspraakreacties (parallel met KRW) en mogelijke input vanuit nieuw collegeakkoord

november

Vaststelling Watervisie 2021 door Provinciale Staten

7. Financiën

De proceskosten voor de Watervisie 2021 2016-2021 worden gedekt uit de lopende begroting. Voor 2014 en 2015 is in beide jaren € 30.000 begroot voor de totstandkoming van de Watervisie 2021.

Bij de ontwerp-Watervisie 2021 zullen de financiële consequenties inzichtelijk worden gemaakt met dekkingsvoorstellen in een financiële paragraaf voor uitvoering van de Watervisie 2021.